

יצא לאור על ידי קרן "זהאר עיננו" לעידוד לימוד ספרי רביה"ק שעי" ארגון 'עשיה ושמע'

גליון מס' 169
אמור
ה'תשע"ז

עמודי אור

עלון שבועי ללומדי העמוד היומי בליקוטי מוהר"ן / ח"ב דף ל"ז ע"ב / ח"ב דף ל"ד ע"א - דף ל"ז ע"ב

תורה פ'

שבת קודש / י"ז אייר / ח"ב דף ל"ז ע"ב

דבר המערכת

התקשרות לצדיק

אנו עומדים כבר לקראת סיום הספר הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן'.

השבוע, לקראת סוף הספר הקדוש, מגלה לנו רבינו הקדוש בתורה צ"א תנינא, את אחד מהיסודות הגדולים ביותר של ההתקשרות לצדיק. דע, פי ההתקשרות פאמת לצדיקים אמתיים הוא תועלת גדול מאד מאד, פי על ידי זה זוכין לתשובה שלמה ולכפרת עוון, ונתמקין הדינין ונתבטליון לגמרי, ונעשה על ידי זה יחוד קדושא בריהו הוא ושיבתייהו. ממש מתאים לקראת ל"ג בעומר! זה בדיוק מה שאנו צריכים בימים אלו.

עכשיו באנו ונשים לב איך מתבצע ההתקשרות. "פי הרב צריק לומר דברים המתלבשין על הלב. ונתמקין צריק לתן תלב ולתבטליון, במה שאמר הרב". נורא נוראות!

כולנו הרי מחפשים להתקשר לצדיק, מתכוונים כבר לנסיעה הקדושה לל"ג בעומר, להתקשר מחדש לאור הצדיק, וכולנו שואלים: למען השם, מה עוד אפשר לעשות בשביל להתקשר לצדיק? ולפעמים גם עולה השאלה: מה זה בכלל התקשרות? ואיך זה מתבצע למעשה בעולם העשייה...?

והנה כעת אנו מקבלים את התשובה. בסמיכות ליום הגדול הזה, נתן לנו השי"ת את ההודמנות לסיים ולהתחיל מחדש את הליקוטי מוהר"ן - ובכדי שלא נתמה למה דווקא עכשיו? דאג לנו רבינו לשים בסוף הליקוטי מוהר"ן את התורה היסודית הזו, בה מתגלה שעיקר ההתקשרות למעשה למעשה, הוא "לתת לב במה שאמר הרב".

כן, כבר שמענו זאת הרבה פעמים, שצריך ללמוד ספרי רבינו. אבל הפעם, ה' נותן לנו הודמנות, להתחיל בפשוטו ממש. זה לא קשה, כל אחד יכול, להתחיל מחדש, ללמוד את העמוד היומי. גם מי שאינו מבין, יכול על ידי שיאמר במהירות הרבה (כמובא בחיי מוהר"ן). והעיקר שלאחר שמסיימים את העמוד, 'נשים לב' לקחת משהו אחד אפילו קטן מהעמוד שלמדנו, ובפעולה הזו בעצמה הוא נעשים 'מקושרים לרבי'...

וכי זה קשה? היש לך פעולה של התקשרות יותר קלה מזה? אמנם ישנם כמה וכמה דרגות בהתקשרות לצדיק. אך דבר זה יכולים אנו לעשות כעת ועכשיו, ובכל יום, גם לפני שזוכים להרגיש את העלויות והירידות של הצדיק (המבואר בסיומן ס"ו) וגם לפני שאוהבים את הצדיק אהבה גדולה (כמובאר בסיומן קל"ה) ולפני עוד ועוד דרגות המתבארים בליקוטי מוהר"ן, פשוט לקחת דיבור אחד של הצדיק כל יום, ולשים לב מה הוא אומר לנו באותו דיבור...

אם גם זה קשה, לשם כך יש את העלון 'עמודי אור' - שם יש כל יום עצה למעשה שיוצא מתוך העמוד היומי...

לא נותר אלא להתחדש, להתחיל מחדש לעסוק בתורת רבינו, בלימוד העמוד היומי ושאר לימודים, ולזכור שבכך אנו מתקשרים לצדיק, ועי"ז זוכין לתשובה שלמה ולכפרת עוון, ונתמקין הדינין ונתבטליון לגמרי, ונעשה על ידי זה יחוד קדושא בריהו הוא ושיבתייהו.

עורך ראשי: הרב ישראל מאיר גלינסקי

מי ראוי להיות "פרנס על הציבור"?

תמצית המאמר

הסתרי תורה - לא ענין של ידיעות בלימוד, אלא להשיג את סתרי 'כבשונו של עולם', שם מתעוררים הרחמים הגדולים של השי"ת. [הוא ענין של ד' אמות של הלכה, כידוע מהספרה"ק שענינו השגת ד' שמות הוי"ה וכו'].

ולכן כלפי הרצון להנהיג, מכנה אותו בשם 'פרנס על הציבור', כלומר שרוצים להשיג השגת סתרי תורה, ולהשפיעם על הציבור, לפרנסם בפרנסת הנפש, לגלות להם הרחמים הגדולים של ה'. ולכן משה הצדיק הרחמן האמת, מכונה בחולל בשם 'פרנס על הציבור', שבכותו ירד המן - מזון הנשמה. וגם מכאן בחולל שתלמיד חכם שידע לומר דבר הלכה בכל מקום הוא יכול להיות 'פרנס על הציבור', ומובן שהוא ענין הצדיק שיוודע לגלות הליכה בדרכי ה' בכל מקום ובכל מצב, כי השיג ה'דשן הרחמים הגדולים.

היצר להנהיג

[א] אמנם פעמים שהיצר מסית איש כשר שיהיה מנהיג, לא שיהיה שקרן ח"ו, אלא שישתמש בלשונות מופלגים שהם קצת למעלה ממדרגתו, כי הרי באמת יש לו מה לעזור ולסייע, ועל ידי הקצת צביעות, יוכל להנהיג ולקרב את ישראל, אך מי שהוא איש אמת ויוודע את גדולת ה', והייתי שיוודע עד כמה צריך להשיג את רחמי הגדולים בכדי לעזור באמת מחילת עוונות ולגלות תיקונים וכו', הוא מתבייש לדבר גבוהה.

[ב] אך פעם אחת דחף את חבירו, ומחמת הקנאה נפל מאמונה, ומדגיש רביז"ל דייקא שנפל מאמונה, כי כל כוחו של המנהיג הוא דייקא זה שאמונתו טהורה לגמרי ויוודע שהרחמנות האמיתית על ישראל הוא רק להאיר להם אמונה ולקרבה לה', כי כשהאמונה פגומה במקצת, או הרחמנות מתלבשת ברחמנות על הגשמיות של המקורבים, ואי אפשר להנהיגם באמת, (עיין באריכות הל' מעונן ומנחש ג'). וכיון שכך לקח הנהגה ללא 'כתר' היינו ללא אור הדשן, אור שיכול להאיר רחמי ה' ולקרב את ישראל תמיד בכל לימודי האמת של רצוא ושוב וכו'.

וכיון שהתעורר ענין ההנהגה, שלא לשם שמים, לאו דווקא באופן של שקר ורמאות, אלא שלא לצורך האמיתי להציל את ישראל ולהמתק מעליהם הדין של הריחוק מה'. לכן התקינו שהצדיק האמת שהשיג הדשן, ינהיג רק על ידי שיפייסו אותו המקורבים ויבואו אליו ברצונות וכוספין כדי שיתעורר לתרום הדשן, לעזור עליהם הרחמים והלימודים הנפלאים שלו.

[ג] ומובן למעשה, שרביז"ל מעורר אותנו מאד בתורה זו להבין, שיש צדיקים שהשיגו את מידות הרחמים, ויכולים בכח תורתם ועצותיהם לקרב אותנו מכל מקום תמיד, ולעזור מחילת עוונות וכו', אך כיון שנתערב בהבנה בצורך ההתקרבות למנהיג, בהכרח שאנו נתעורר מעצמנו לחפש ולפייס את הצדיק שאיר עלינו משפע אור תורתו הק', וכפי הפיוס של כל אחד ואחד, כך יזכה יותר ויותר שאיר בו אור תורתו הק' - אור הדשן.

[א] במאמר זה מבאר רביז"ל משנה ממסכת יומא בענין הווכה לתרום את הדשן: בראשונה כל מי שהיה רוצה לכות להתנשאות הנקרא 'דשן' [על שם השמן שדשנו על ראש המלך], הוא היה מתמנה להיות פרנס על הציבור. וכשהיו כמה שרצו להנהיג, היו רואים מי יודע יותר סתרי תורה ומי שהיה רץ ועולה בכבשונו של עולם, ומקדים את חבירו בדי' אמות של הלכה, הוא היה זוכה.

ואם היו שנים שוכו לכך, היה היצר הרע אומר לאחד מהם שיראה צביעות רק לפעם או פעמיים כדי שיבחרו בו, אבל הם התביישו לעשות צביעות, ולהוציא את שכלם מחוץ למה שהשיגו באמת, מחמת שידעו שמלא כל הארץ כבודו.

אך פעם אחת היה מעשה שאחד דחף את חבירו, מחמת קנאה, וכיון שקנאה יכול להפיל מאמונה, לכן נשברה רגלו ונפל מהאמונה הנקרא 'רגל', ואו לקח גדולה לעצמו. אף שהיה מלכות של עזות בלא כתר. וכיון שראו שה לא לשם שמים, התקינו שלא ינהיגו הציבור רק על ידי פיוס, היינו שהציבור יפייס וירצה את המנהיג להנהיג.

[ב] ויש להבין: א. למה ההנהגה נקראת בשם 'תורת הדשן'? ב. מי היה זוכה להנהיג, מי שיוודע יותר ללמוד? ולמה הזכיר מתחילה סתרי תורה, ותיכף הזכיר ענין הבקאות בדי' אמות של הלכה. ג. למה מכנה את המנהיג בשם כזה של 'פרנס על הציבור'. ד. מהו ענין הצביעות, האם מדבר משקר גם? ה. למה תולה הטעם שלא שקר מחמת שידעו מגדולת הבורא והתביישו לשקר, היה לו לומר בפשטות שלא רצו לשקר מחמת היושר. ו. במעשה שדחף את חבירו, למה היה צריך להפליג שנפל מאמונה ולקח מלכות ללא כתר, היה יכול לומר בפשטות שלא הייתה כוונתו לשמים? ז. מהו ענין של הפיוס שצריכים לפייס המנהיג? ח. האם מדבר רק לאלו המתאווים למלך ולשלוט, או שיש בו לימוד לכל אחד?

השגת רחמי השי"ת

[ג] וביאור הענין: הצדיקים רוצים התנשאות הנקרא 'דשן', עי"ש הכתוב 'דשנת בשמן ראשי'. שהוא ענין השגת הרחמים הגדולים של השי"ת. כמובא ששמן הוא אור ה"ג מידות של רחמים, והוא השגת שלמות המחוקן, השגת כבוד ה', ברצוא ושוב וכו' (עי' סימן קע"ו, וסי' 1).

והצדיקים מתייגעים כל ימיהם להשיג השגה זו, בכדי להשפיע רחמים על ישראל, לחזקם ולעוררם, לקרבה להשי"ת. ולכן הם רודפים להשיג ההתנשאות הנקרא 'דשן' שדרך זה יוכלו להכניס את כולם תחת כנפי השכינה, ולגלות להם עצות ודרכים אך אפשר להתקרב לה'. וזהו ענין של

לקראת סיום המחזור
אנו עומדים לפרסם בעי"ה
את כל ה'סיומים' שיתקיימו בקהילות אנ"ש

בארץ ובתפוצות

הגבאים וראשי הקהילות מתבקשים להודרו ולעדכן: מקום, יום

ושעה, וסדר המעמד

בכדי שנוכל לסדר את הדברים כראוי

שישו ושמחו בשמחת התורה

מדוע לא הולך בעולם הזה?

אותיות כסדרן ושלא כסדרן

א] הנה כל העולם הוא אותיות של דבר ה' שאמר והיה העולם, ואילו היו האותיות מסודרים כסדרם בסדר של אבג"ד, היינו רואים ושומעים את קול ה' המחיה את הבריאה, אלא שבעולם הזה אנו רואים את סדר האותיות בהיפוכם שלא כסדרם, כמו תשר"ק, ולכן איננו רואים את דבר ה' המחיה את הבריאה, כי איננו מבינים את משמעות הבריאה והשפה בה השי"ת מדבר ומקיים אותנו.

ב] וזהו כל מציאות הבריאה שיש בה צירים רעים, תאוות, אדגות ופחדים ושאר מרעין בישין, כי העולם הזה הוא מצב של אותיות שלא כסדרן, ומתוצאה מכך גם אנו רואים הרבה מצבים שהולך לאדם שלא כסדר, שהוא רוצה שיהיה כך וכך, ובמציאות של החיים הכל הולך אצלו הפוך ושלא כסדר, וזה מחמת שהעולם מלא חסרונות כי הוא כביכול שלא כסדרו המתוקן.

ג] ועיקר עבודתנו בעולם הזה הוא להפוך את סדר האותיות שיהיו כסדרם, עד שנראה ונבין את דבר ה'. וזה על ידי התורה שבעל פה, שהם הלכות התורה, שעל ידי שאנו מקיימים את רצון ה' בכל דבר של הבריאה, על ידי זה אנו מקשרים מצבים שהם לא כסדר, להיות כסדרם. כי כל התורה שבעל פה עוסקת אך להכניס את רצון ה' בכל פרט ופרט בבריאה, ועל ידי שאנו עוסקים ללמוד אותה וללבו את ההבנה ברצון של השי"ת, וכן שאנו מקיימים איזה הלכה ומצוה - על ידי זה אנו כביכול מסדרים את הבריאה שתהיה על תקונה.

לחבר 'שלא כסדר' לכסדר'

ועיקר המטרה בזה היא, שאנו נשלים את החסרונות של הבריאה, על ידי שאנו נקשר את המצב המציאות של 'לא כסדר' להיות מציאות של 'כסדר'.

ד] ועיקר הדרך לזה הוא עבודת המחשבה, היינו על ידי שאנו נכניס את השי"ת לתוך המחשבה שלנו, כי שם נמצאים כל החסרונות של הבריאה, ושם נמצא ההבנה וההסתכלות שיש 'לא כסדר', ועל ידי שאנו מכניסים את השי"ת בה אנו מקשרים את השלל כסדר להיות כסדר.

כי כשיש מציאות של לא כסדר שאנו רואים תאוות ונסיונות אנו צריכים לקשר הכל השי"ת ולעשות שם רצונו, ולמסור נפש שבבילי על ידי קיום התורה, וזה נעשה רק על ידי שאנו מכניסים בראש מחשבות של מלכות ה'. וכן כשיש 'לא כסדר' שלא הולך לאדם כפי רצונו, גם שם צריך להתבטל לה' ולהכניס בראש מחשבות של מלכות ה', וכן לא לדאוג וכו'. [והאמת שהיא בהא תליא, כי על ידי שעובר על מצוות התורה, ממילא הולך לו שלא כסדר, ודו"ק].

הגדרת המושג חסרון ושלמות

ה] נמצא שכל דבר שנברא בעולם אם הוא מקושר להשי"ת, והיינו שזוכר לחשוב מהשי"ת, אזי יש לו שלמות הוא כסדר, כי אז אותו הדבר עושה תפקידו לגלות מלכות ה' בעולם. וזה נקרא שלמות כל החסרונות, אלא שבשביל לקיים זאת צריך להגדיר היטב מהו ההגדרה המדויקת למושג 'חסרון ושלמות'.

ו] והמשל וזאת בדרך משל: אדם עם נמצא מוצק רחוב, עברו לידו כמה "חכמים" ניסו להעירו, להזיזו אך ללא תועלת, עמדו וחקרו מידע אדם זה אינו יכול לזוז, הביטור בו מכל כיוון קמטו מצב וברקו בעיון עד שאחד מהם קרא בהתפעלות: 'שימו לב, אדם זה אינו רואה!' וכדי להוכיח זאת הוא מעביר משהו מעל עיניו, ואכן אין כל עפעף ותגובה, כנראה שזו אם כן הסיבה לזמנו. קפץ מיד "חכם" אחר, דפק בחוקה את רגליו על הארץ ליד אוזנו של המת, מחה כפיו בקולניות סמוך לאוזניו, ואכן לא נראתה כל תגובה אצל המת, 'רואים אתם, הסיבה היא, הוא לא שומע!' כבר כמעט נטו להאמין, אלא שאז קם "חכם" נוסף וטען כי המת אינו מסוגל לדבר, החלו להתוכח מיהם הצורך עד שעבר שם פיקח הכניס ראשו ביניהם ואמר: 'אינכם רואים שאין בו רוח חיים...?!' כך גם אנו חיים בעולם העשייה, ולכן תמיד נדמה שאם 'נעשה' ונתקן משהו בחיצוניותו, אזי יבוא הדבר לשלמותו. וכל זאת מכיון שחסרה לנו ההגדרה מהו 'חסרון' ומהו 'שלמות' ולכן נדמה שכאשר הגוף שלם על כל אבריו הוא אדם מושלם. אבל האמת שאמנם צריך להפאות כל אבר ולדאוג לשלמותו, אך יכול להיות אדם שלם בכל אבריו, ובכל זאת הוא מת, ומה שצריך באמת הוא להכניס בו אור אלוהי - נשמה שתפח בו רוח חיים, ואז כל אבר בפני עצמו יגיב לפעולתו, גם אם בפועל יתכן שיש בו איזה מום. כי בעל מום עם נשמה הוא יותר שלם מאדם שלם בנפשו ללא נשמה.

וכך גם בעבודת ה', אפשר לטעות בהגדרת החסרון, ולבלות ימיו בחיפוש אחר דבר שלא יביא אותו לידי שלמות אמיתית. ועבודת חודש אלוהי, היא להגדיר מהו 'החסרון' ולהבין היטב על מה יש לעשות תשובה.

אנא אמלך

ז] ועיקר החסרון הוא שמסתובב אדם בעולם שאומר 'אנא אמלך', ואינו מוכן להתבטל למלכות ה'. והשי"ת מלכתחילה ברא כך את האדם חסר בצורה שלא מכיר מי הוא המלך, ולכן הוא רוצה למלך. ולמה ברא אותו כך, בכדי שיתגבר על רצונותיו וישעבד למלכות ה', נמצא שעיקר תפקידו בעולם הוא להשלים חסרונות, אבל לא מה שמכונה בעולם בשם 'חסרון' אלא להשלים מלכות ה'. וכך משלימים חסרונות, על ידי שמכניסים אור אלוהי וביטול אליו, למקום של 'אנא אמלך'.

ח] כי זהו באמת מה שנקרא 'לא כסדר' מה שהוכרנו למעלה שהאותיות לא כסדרן. כי כשהאותיות על תקונן אזי

יום שלישי / כ' אייר / ח"ב דף ל"ה ע"א

להמשיך ישועות בגשמיות ורוחניות

גדולת נוראת המאמר

א] התורה הקדושה והנוראה והנשגבה הזו הכתובה כאן - רואים מיד שדרכיה נעלמים ונשגבים מאד, [וגם ידוע שאנשי אמרו שהוא שייך לספר הנשרף]. אמנם, אע"פ כן רביה"ק נתן לנו תורה נוראה זו בלוק"מ, וע"כ עלינו להתבונן בה, וי"ד שנוציא ממנה עצות ודרכים אמיתיות לעסוק בעבודת ה' כראוי כ"א כפי ערכו, וכדרכו הקדושת של רביה"ק בכל התורות שמכל הגילויים והנשגבים, מכלם התכלית אצלו הייתה שנוציא מה עצה אמיתית שתעזור לנו להתקדם עוד למעשה בעבודת ה'.

ב] הנה במאמר זה רביה"ק מדבר מישועות שאנו צריכים, ומהמעברים והבלבולים שאנו מתמודדים אתם ממש, הן ברוחניות והן בגשמיות כמו שרואים מההמשך [כגון פגם הגוף, שאור וחמץ שבלב, אהבות ויראות חיצוניות, תיקון העבר ומחילת עוונות, וביטול העצבות והליצנות, וכן בגשמיות מבחי' עשירות וכו'] ועל כל זה הוא נותן לנו את עצותיו המאירות, וא"כ צריך להבין ולעסוק בהם כי לא רחוקה היא ממך, ואם אמנם יש כאן לשונות גבוהים מאד מאד הלוואי שנבין משהו מזה, מ"מ רביה"ק נתן זאת תיקונו לנו ממש כנ"ל.

ותחילת העצה למעשה במאמר הקדושה הזה הוא ב' הענינים: תיקון הברית, ועבודת התפילה - שקשורים זה בזה מאד [וכידוע כמה מקומות], וכל המאמר כולו סובב על ב' ענינים אלו אך להתקדם בהם על מה של שזוכים על ידם, ומתגלה שקדושת הברית ועבודת התפילה, ככל שזוכים ומתקדמים יותר, יש לעסוק בהם בבחי' יותר עליונות ועמוקות וכו' וכו' [ועיי' סי' י"א, ל"א ועוד הרבה] עד שבאים לתכלית אחר תכלית. וכשארם יודע על הקשר הנפלא

ניכר מלכות ה', אבל השלל כסדר גורם שהאדם רוצה למלך וחולק המלכות לעצמו ואומר 'אנא אמלך' ואז הוא נקרא בשם חסרון, כי מפריד החיות והשכל האלוהי שיש באותו הדבר. 'כי שלמות כל הדברים אינו אלא כשהם מיוחדים ומקושרים בו יתברך, כי השלמות והמליו הוא החיות, כי איבר שנסתלק ממנו החיות אזי נקרא חסרון, והחיות היא המוחין והשכל'.

הגדרת מהותו של מצוות תשובה

ח] וכשרואה האדם שהולך לו שלא כסדר, ויש לו צער מזה שהולך לו בחייו כנגד רצונו, אזי ידע שזה רק מחמת שיש לו גדלות ורוצה למלך, ותיקונו הוא שיעשה תשובה וישפיל את עצמו.

וכאן מתברר מהו המהות של מצוות תשובה, כי כלליות כל העוונות והחטאים הוא המציאות שאדם חלק המלכות לעצמו, ועל כן עיקר תיקונו שישלים את הבריאה, ויחזיר את המלכות לה'. כי התשובה היא לא רק להציב מטרה של שיפור מעשים הטכניים, שבוה יש שני סכנות: א. אם יעמוד במשמעת עצמית חזקה, לקיים את הקבלות, הרי שאז יבוא לתחושת 'שלמות' בלי לזכור את אור השי"ת - וזהו תכלית החסרון. ב. אם לא יעמוד בוה, הרי שיפול לגמרי בדעתו בראותו עד כמה רחוק הוא ביישם המטלות.

ט] אבל תשובה אמיתית פירושו 'לשוב לה' - להכניס מחשבות של קרבה להשי"ת בתוך המעשים והאברים. והיינו, מצד אחד להשתוקק להרבות במצוות ומעשים טובים כמה שיותר, אך 'להשלים' על ידי מחשבות של אמונה וזכרון בהשי"ת בעת המעשים. מצד שני אם לא עומד כמוטל עליו, הרי שהוא 'משלים' את הקצת שחטף עם מחשבות של 'התחוקות' - שהם בעצם מחשבות של אמונה באהבתו של השי"ת אותו אך שהוא.

י] יש לנו קצת טעות בחשיבה, מהו נקרא 'שלמות', ולכן נדמה לאדם שחייב לבוא לשלמות תיכף ומיד. אך האמת הוא שאם אדם עושה משהו קטן, הוא יכול תיכף להפוך את זה לדבר שלם, על ידי שיכניס שם מחשבה של ה'. לא להיות כמו אלו שרוצים שהמת יראה וישמע וידבר, כי לתקן מידה רעה פירושו להכניס מחשבה של אמונה באותו דבר, ואז הוא נעשה איבר שלם ומתוקן.

דרך התשובה שפעל משה

יא] והנה עיקר הכח לעשות תשובה התגלה בחודש אלוהי, אז עלה משה למרום, וכאן מגלה רביז"ל פלאות בכל השגת דרך התשובה, כי משה רבינו ע"ה כבש דרך כבושה לכל העולם שיכול לעשות תשובה תמיד. וזה על ידי שהוא קשר את עצמו עם כל הפחותים והירודים שבישראל, ומסר נפשו עליהם לקשור גם אותם להשי"ת.

כי באמת מלכותו בכל משלה, ועל כן הוא יכל לקחת אדם המונח במציאות של 'לא כסדר' ולקשרו להשי"ת, ועל ידי זה ממילא אפשר להתעורר גם להמשיך ולתקן את המעשים. כי בדרך כלל אדם פחות שהתרחק מהשי"ת ונפל לעולם שלא כסדרו, אך יוכל לחזור לה', ולכן מוכרח את הכח של הצדיק שמקשר אותו למצב של 'כסדר' ואז יכול לעשות תשובה. וזה על ידי שהצדיק ממשיך לו כח של חיזוק כח של מחשבה של חיות אלוהית שהוא משלים את כל החסרונות, ובכח זה אפשר לשוב בתשובה.

יב] עוד זאת פעל משה שבכל מקום שעלה מצא שם אלקות, כי לפעמים כשאדם עולה לעשירות ברוחניות ובגשמיות הוא יכול לשכוח את ה' דווקא בגלל שהוא קרוב אליו, ויכול שם ליפול למציאות של 'אנא אמלך' ואז הוא מציאות של 'לא כסדר' אפילו שכביכול נדמה לו שהולך לו כסדר, אבל משה גילה ששם צריך לחפש עוד ועוד להתקרב לה', וזה על ידי שישפיל עצמו וידע שהוא עדיין לא רואה את ה' כראוי.

ממה אופנים בהגדרת 'לא כסדר'

יג] ונמצא על פי זה למעשה שיש לנו כמה אופנים להבין מהות הענין של 'לא כסדר':

א. אילו היתה הבריאה מסודרת כראוי היינו רואים את השי"ת עין בעין ולא היה בחירה ונסיונות, אך השי"ת ברא את העולם בצירופים של 'לא כסדר', בריאה מנושמת מלאה בראותו ויצרים רעים, ואז מתעורר אצל האדם האנא אמלך ומנסה לחזמו אותם. ולמה עשה ה' כך, כי רצונו שנשלים את החסרון בבחירתנו, על ידי לימוד וקיום מצוות התורה, ועל ידי שזוכרים אותו בעת ההתעסקות בעניני היתר.

ב. פעמים דווקא על ידי שמתעלה ומתקשר הוא יכול לשכוח מהשי"ת ולקחת לעצמו המלכות, ואז צריך להשפיל עצמו, ולידע שעדיין צריך לחפש את ה'.

ג. השי"ת ברא את העולם באופן שאין כמעט דבר שנעשה לאדם בריוק כפי מה שרצה, תמיד יש נעמת נפש וענינים שלא מסתדרים כרצונו, והכל בכדי שהאדם יבטל את האנא אמלך ויבין שהמלך מחליט אין יראה כל דבר, ובמחשבה כזו הוא משלים את אותו הדבר ומסדר אותו כראוי, וזה נקרא שלמות.

ד. גם לאחר שנפל האדם ועבר על התורה, ונוצר מצב שהתורה נחפזה אצלו לדרגא של 'לא כסדר', יכול האדם להשלימו ולתקן, על ידי תשובה חרטה ויודיו, ובה בעצמו שמורה על האמת וממליך את ה', הוא מכניס שכל אלוהי למקום של 'לא כסדר', ומהפכו לשלמות של 'סדר'.

ה. גם אם אינו עושה תשובה בשלמות, ולא יכול לתקן לגמרי מעשיו, ונשאר מצב של 'לא כסדר', עתה העבודה הוא להתחוק, ולקשר את הירידה והחסרון להשי"ת, לשמוח עם הקצת טוב, ולהחיות את עצמו בהתפאות הנפלאה שהשי"ת מתפאר בו וכו', ובמחשבות אלו של אמונה הוא מהפך את החסרון ועושה מזה כל שלם, אף שבענינים גשמיים עדיין רואים שהוא בעל מום.

תורה פ"ג (1)

שביניהם ואך שיש להתקדם בזה, כל התחלה של קדושת הברית ביותר, מזה בא לעסוק בתפילה עוד יותר וחוזר חלילה, ובהו הוא נכנס בשערי הקדושה.

זריקת היצנים

ג] והנה כל אתערותא דלתתא שעולה מכאן בעוה"ז, מכונה בשם 'זריקת היצנים'. ולכן ענין קדושת הברית ותיקון הברית וכן התפילה, הוא מעורר עוד שוב התחלות של זריקת היצנים, והם פרוחים ועולים כלפי מעלה ופועלים את פעולתם. ואמנם יש ג' 'יצנים' המעולים ביותר שהאבות הקדושים פעלו, וכן משה רבינו ע"ה בתפילתו זורק יצנים [וחכה מאן וכו' כדאיתא בתקונים ומבא' בהל' פסח ט']. אבל בכוחם אנו גם ממשכים על עצמנו כוחות להתחיל מחדש ולשוב להשי"ת. וכשארם זוכה שתהיה תפילתו 'שגורה' בפיו, היינו כשזוכה ומתפלל בהתלהבות, אז התפילה נורקת 'כחץ' מקשת לעשות פעולתה כראוי, ולעורר רחמים בעולמות העליונים.

ד] וכשארם עוסק בעבודת התפילה ולהמשיך על עצמו קדושה, ככל שרוצה זאת ביותר, אזי כבר בשעת התפילה מתעוררים עליו קדושות עליונות של משיח וגאולה וכו' כדלקמן. ואמנם עדיין הוא רק הארה מבחינות אלו, והגאולה בשלמות יורר היא מובאת לקמן בדי'ה ובימין וביד'ה ואור, אך כבר בשעת ההתחלה של עסק קדושת הברית והתפילה מתחיל להתעורר הארת משיח וגאולה, וקדושת האבות וקדושת שבת, כי עצם התפילה מיד כשעוסקים בה עולה למעלה למעלה גבוה מאד, וחיציה נורקים למקומות גבוהים ועצומים, [וידוע שרביה"ק אמר שמתחילה על ידי עד כמה מעלה וכו' כדאיתא בשבחי הר"ן] ומתחילים להמשיך משם את התיקון עד שיבא

אפשר להיות 'קבוע' בעבודת ה'?

שפועל תיקון שלם לגמרי - הן על עצמו לתקן לגמרי את העבר כדלקמן בהמשך, והן להודיע לבני אדם גבורותיו לפרסם שהקב"ה עוזר לדורשיו [תורת אמת היתה בפיהו ורבים השיב מעוות], ובה כלולים שוב דרגות האבות וקדושת הדיבור, וכן חזר חלילה.

[ד] "שלמות מקום הקדושה הוא בית המקדש" - כאן מוסיף רבינו לעורר עוד ענין, שע"י שרואים את נפלאות ה' וחסדיו מתעורר רצון חזק בלב האדם לזאת לאנאלה - היינו לבטל מעצמו כל מיני קושיות על הצדיקים מצד גאווה וכו' הנקראים שאור וחמץ.

וככל שזוכים יותר להתקדם בעבודת ה' ולהאיר על עצמו נפלאות ה', כך רואים יותר מה עוד נשאר בו בדיקות מהבחי' האלו של הקושיות, וכך מבטלים אותם. [ושאור וחמץ גם הם בחי' ימין ושמאל כמבואר בדברי האר"י הק' וגם הם הפך קדושת הברית ודו"ק. וכל זה כמו שנפעל בלב 'האדם' כמו שמפרש בלשונו הקדושה, כך גם נפעל בלב העליון היא השכינה הק' כמבואר בתיקון כ"א, שכל מאמר זה מרומם בו בנפלאות גדולות].

התחדשות בקבלת התורה

[ה] ומה מתעורר מחדש קדושת קבלת התורה לעסוק בה בהתלהבות שלהובין [אש, גבורה] דרחימותא [אהבה, חסד], ועבודת הבושה לפני השי"ת והתגברות האהבה, וכך באים לשלמות.

[ו] ופועלים רחמים על כלל, ומהתעוררות עבודת ה' בבושה וקדושה כל פעם - כך הוא הדרך העיקרית שמוסיפים קדושה על קדושה והתקרבות על התקרבות, וכך זוכים לתיקון שלם, והשכינה והצדיקים מגינים על כלל ישראל מהתעברות טומאת העמים ומקטרוגם, ושלא יפילו את ישראל לחלישות וביונות, ומתקנים נשמות נפולות וקדושות נפולות וכו' [יש בדברים אלו 'דברים עליונים ונסתרים' שנסתרים מאד מדעתנו בכל הדרך של ירידה תכלית העליה, וה' ירחם על פלגת עמו ישראל מעתה בחסדים נפלאים ומרובים אכי"ר].

לשדך' את כל העולם - להשי"ת!

פלאות ענין השידוכים

וכמו שידוך בין חתן וכלה, שום בר דעת שבעולם לא יוכל לחבר בין שני הצדדים, אלא אם כן יש הכנה ברורה שבוודאי הם אחד בשורש, ואינם רוצים להפריד. ורק כשברור לשני הצדדים יסוד אמונה זו, או יכול חבר דעת לדבר ולשוחח עמהם עד שיגלה הדעת מהכח אל הפועל, ויחבר בכל נקודות ההפכים שיש בין שניהם.

כמו כן גם ברוחניות, אשר כל הבריאה נראה בכל דבר ודבר כחיפץ הגמור לאור ה', בכל זאת יש לדעת שבשורש בוודאי הכל אחד, והאחדות הוה, נמצא באור התורה הק', שם מתגלה איך כל הבריאה הוא אחדות אחד עמו, אלא שכעת צריך לחפש את הבר דעת הגדול שאיר את הדעת איך לחבר בפועל בין שני ההפכים.

ההתקרבות לספרי בר דעת

[ו] ולכן צריך להתקרב לבר דעת הגדול - הוא הצדיק המופלא שמחבר בתורתו המופלאה בין כל חלקי התורה, וכמו שרואה הלומד בספרי הק' של הצדיק, איך הוא מלא בקשרים מופלאים, אשר במבט ראשון נדמה להיפך הגמור, ואין מובן כלל מה ענין שמישה' להר סיני, [הוא אחד מהמגניעות הגדולים בלימוד תורתו הק']. אבל באמת זהו דרכו של הצדיק בתורתו, לקשר ולחבר את כל חלקי התורה. וכך מתגלה בעולם הכח לשדך ולחבר בין כל ההפכים שיש בעולם.

[ז] וזאת אנו צריכים לחפש מאוד בספרי הק', לחתור ולהתייעץ בכל קשר מופלא שמקשר בין שני הפכים בתורתו הק', לחמוה ולנסות להבין את קשר הדברים, ועל ידי זה מתגלה תמיד איזה עצה חדשה ודעת אמיתית, איך לחבר להשי"ת את הנסיון והקושי שעובר עליו באותו עת.

וכל הלומד והמעייין בתורתו הק' עדי' על הכח המופלא הזה הנמצא בתוך ספריו הק', שדייקא על ידי שמשדל להוציא עצות מתוך התורה שהיה נראה לו שכלל לא שייך אליו ואינו מובן הקשרים שם, עדי' על ידי דייקא מקבל דעת גדול לחבר ולשדך כל מקום וכל מצב לבואר ית"ש.

אלא שכאמור לעיל, צריך להקדים לזאת את האמונה, להבין שבוודאי יש חיבור בין כל חלקי התורה, וממילא גם יש חיבור בכל מה שנעשה בבריאה למטה המעלה.

מי בא למי - הרב או התלמיד?

חכמה עילאה וחכמה תתאה

[א] זה עתה קבלנו את התורה הקדושה, שכלולה כולה בפסוקים הקדושים של עשרת הדברות, שהם השורש של כל התורה, כידוע. והנה הפסוקים האלו בעצמם יש להם הקדמה, והוא הפסוק "ידבר אלקים את כל הדברים האלו לאמר", ובמאמר זה מגלה רבינו, שפסוק זה הוא היסוד והשורש איך לקבל התורה כראוי.

[ב] כי יש חכמה עילאה ויש חכמה תתאה. היינו שיש את עצם החכמה, שהוא אור השי"ת המאיר בעולמות העליונים, באופן גלוי ונכיר, והוא בעצם אור התורה הקדושה, שהיא כולה שמותו של הקב"ה, "הלווחות מעשה אלקים המה, והמכתב מכתב אלקים הוא", וזה נקרא 'חכמה עילאה'.

אבל יש 'חכמה תתאה', שהוא מציאות העולם, ששם אין התגלות מציאות השי"ת, אלא אדרבה, הוא מלא מכל מיני פרטים וחכמות אחרות, שהם בעצם מסתירים על מציאותו יתברך. ולכן טענו המלאכים שהעולם אינו מקום לקבל התורה, כי אדרבה, הוא מסתיר את אור התורה.

[ג] אלא שבאמת החכמה תתאה, שהוא מציאות העולם, הוא הכל והכלובש לחכמה עילאה, כי התכלית הוא לגלות את כבוד השי"ת במקום שאינו מגולה - שהוא העולם הזה. והיינו להאיר אור התורה הקדושה, שהיא החכמה עילאה, בתוך החכמות של עולם הזה, שהן החכמה תתאה, ולכן השיב משה להמלאכים, שכיון שאין להם צידי' אינם ראוים לקבל התורה, כי רק מי שיש לו צידי', והיינו שהוא מונח בחכמה תתאה, הוא צריך לקבל את התורה, כדי להאיר בתוך החכמה תתאה שלו את האמת שהוא אור התורה.

חיבור הרב והתלמיד

[ד] ואיך עושים זאת? ע"י הרב והתלמיד, שהם בעצמם בחינת חכמה עילאה וחכמה תתאה. כי הרב-הצדיק, זיכר עצמו, וכל כולו מחובר ודובק בחכמה עילאה, שהוא עצם אור התורה הק', וכמו משה רבינו, שהאיר עליו אור הלווחות הקדושות, עד שקרן אור פניו, והתלמיד עדיין מונח ודובק במציאות העולם, שהוא החכמה תתאה, וע"י החיבור ביניהם - נעשה התלבשות אור החכמה העליונה בחכמה תתאה, שזה הוא התכלית, כאמור.

[ה] וכאן מגלה רבינו סוד נפלא - איך עושים את החיבור בין הרב לתלמיד. כי בעצם נראה שהוא דבר פשוט, שע"י

שהרב 'לומד' את התלמיד, את החכמה שהוא 'יודע', ע"י הוא מאיר בו את החכמה שלו. ולפי זה, כל אדם שישמע דברי תורה מהצדיק, יקבל ממנו את אורו, ויחבר חכמה עילאה עם חכמה תתאה.

[ו] אבל באמת הרי אינו כן, כי יש הרבה בני אדם שלומדים או שומעים תורת הצדיק, ואינו פועל בהם כלום, ואדרבה, לפעמים אף גורם להם יותר ריחוק ויותר כפירה. לכך מגלה רבינו שהדרך היא להיפך - לא שהצדיק בא ל'למד' את התלמיד, אלא שהתלמיד בא ל'למוד' מהרב, ורק אז יכול לקבל ממנו אורו.

והיינו שהתלמיד צריך להרגיש שבעצם אינו רוצה את החכמה תתאה, כי רואה שאין בזה תכלית ואין בזה שום טוב כשלעצמו, ורוצה ומשתוקק ומחפש איך להאיר בזה אור אמיתי של חכמה עילאה, ואז הוא בא אל הרב-הצדיק לקבל ממנו, ובהוה הוא עושה עצמו בחינה של 'למד', והלמד' הזה מתחבר עם ה' שהוא אור החכמה עילאה שיש אצל הרב, ומהוה נעשה החיבור והייחוד של הרב והתלמיד, ומתחבר חכמה עילאה עם חכמה תתאה.

ונמצא שיכול להיות שני אנשים שלומדים או שומעים אותה תורה של הצדיק, וכל אחד מקבל מזה באופן אחר, כי כל אחד לפי רצונו והשתוקקותו - כך הוא זוכה לקבל, והשלמות הוא כשהרצון שלו חזק כל כך עד שממש "לבו פורח באייר" מגודל ההשתוקקות שלו, שאז זוכה ליחוד גמור, ונעשה ממש יחוד חמה ולבנה, ותיקון העולם.

להלביש תורה בשיחות חולין

[ז] וממשך רבינו, שיש בני אדם, שהם כל כך מחוברים ומונחים בחכמה תתאה, עד שאין בהם שום רצון לקבל מהחכמה עילאה, וממילא אם ישמעו התורה של הצדיק כמו שהיא - יכול להזיק להם ולהרחיקם עוד, אבל הצדיק ברוב רחמנותו - וברוב רצונו להביא את העולם לתכליתו לחבר כל החכמה תתאה לחכמה עילאה - יורד גם אליהם, ועושה תחבולות להאיר להם אור התורה, וזאת ע"י שאינו מדבר עמהם תורה בפירוש, אלא מדבר עמם שיחות חולין, ודברים של מה בכך, ובתוך כך מלביש שם סודות התורה, ואז בהעלם הוא מעורר בהם רצון לחפש את האמת, וכך הם זוכים לבסוף להגיע למקומם הראוי.

ויש בזה חיוק גדול, שבאמת אין שום יאוש, ולא ידח ממנו נידח, רק כל אחד יזכה לקבל אור החכמה עילאה, אלא שבוודאי ככל שזוכים לעורר רצון יותר, זוכים לקבל מהר יותר וטוב יותר, וזה הדרך שלנו להמשיך קבלת התורה למעשה, לחיות חיים טובים באור הצדיק והתורה.

גילוי ההסתרה

פי יש שני הסתרות. וקשה להסתיר נסתר בהסתרה אחת גם כן קשה מאד למצוא. אך אין על פי כן קשה להסתיר נסתר בהסתרה אחת. אפשר לניע ולחזק עד שימצא אותו ויחברו. מאחר שיודע שהשם יתברך נסתר ממי?

א. מה הכוונה למעשה (מתוך קשר המאמר) של המושג 'לניע, להחזיר, ולמצוא' את הש"ת, שהרי מאחר שהוא יודע שהש"ת נסתר ממנו, אם כן הוא כבר יודע מההש"ת, מה אם כן חסר לו? ואיך מתייגעים על כך?

התבאר לעיל במאמר, שאור הש"ת הוא אור גדול שצריך לצמצמו בתוך החיים. להרגיש אותו כמזומן אצלו בתוך הצמצום הפרטי וההסתרה הוועבר עליו עכשו.

זה ההסתרה, שמצד אחד הוא יודע את האמת, אבל למעשה הוא לא מצליח למצוא את האמת בחיים שלו, מאחר שהמושג אצלו 'אלקות' מופשט מאוד אצלו, ולא מסתדר לו במח ובלב, אך אפשר לחיות אמונה בתוך מה שנעשה עמו עכשו, או בתוך עסקיו שעוסק.

ועל זה עיקר הדיבור, להתייגע לצמצם אור ה' שיהיה פשוט מזומן אצלו. ועיקר העצה לזה הוא עסק התורה, אבל כל זאת בתוך מסגרת שמחפש בדתו עצות מצומצמות אך להרגיש ולחיות את הש"ת.

אבל קשה להסתיר נסתר בהסתרה תוך הסתרה, דהיינו שההסתרה בעצמה נסתרת ממנו. דהיינו שאינו יודע קלל שהשם יתברך נסתר ממנו אין אי אפשר קלל למצוא אותו, מאחר שאינו יודע קלל מהשם יתברך.

ב. מה הכוונה 'ההסתרה שבתוך הסתרה' האם הוא מצב מסוים של אדם שכלל אינו יודע מהש"ת או ששייך לכל אחד לפי בחינתו שיש לו גם הסתרה זו של תוך הסתרה?

בודאי שהוא שייך לכל אחד ואחד, שאף שבאופן כללי הוא יודע מהש"ת ושומר תורה ומצוות, ואולי גם מתבודד ומחפש את ה', אבל יש כמה וכמה דברים אשר הם אינו יכול להעלות על דעתו שבמקום הזה נמצא הש"ת ושיש עצה בכלל לחיות אותו בתוך המקום הזה. ועל כך צריך להתבודד ולשפוט וליישב עצמו, היכן המקומות האלו שאפילו לא חושב שיתכן להיות שם ה' עם הש"ת, ואז לעורר שם חיפוש באותו מקום.

זהו החינה (דברים ל"א): "ואנכי הסתר אסתיר", דהיינו שאסתיר ההסתרה, שלא ידעו קלל שהשם יתברך נסתר. ואינו יודע קלל למצוא אותו ויחברו. מאחר שאינו יודע קלל שהשם יתברך נסתר ממנו. פי ההסתרה בעצמה נסתרת ממי?

ג. לשם מה היה צריך להביא פסוק זה 'אנכי הסתר אסתיר' וכי רק להביא ראיה מהתורה שיש מושג כזה של הסתרה שבתוך הסתרה, או שמא רומז לנו להתבונן בפסוקים שם להבין העצה להסתרות?

זה ההסתרה שבתוך הסתרה שאדם לא מבין שאם אינו מעורר מחשבה של אמונה כאשר מסתכל על הדבר הזה, או קורה להיפך, שהדבר הזה שרואה מסתיר ממנו את ה' באופן כזה של קרירות, כי מכניס לו בלב הרגשה כאילו הנשמי הוא מציאות אמיתית.

'מעשים': אלו הפעולות שאדם עושה, אכילה שינה מ"מ דיבורים עם בני אדם וכדומה, אשר שם ההסתרה גדולה יותר לומר שה' מלוכב שם, ואם יתבונן היטב יוכל לראות אך לחיות עם ה' במעשים אלו.

'מחשבות': אלו המחשבות שרצות לאדם בראשו, שעל פי רוב אינו יודע אפילו מה הוא חושב, ושם ההסתרה ממש גדולה כי שם ממש קשה להבין שהש"ת הכניס בראשו מחשבות אלו כדי לבוא על דם דייקא להכיר קשר לה'.

והתורה היא החיות של כל דבר, נמצא שכל הדברים, וכלל המושבות, אפילו מהשקפה דבור ומעשה של עברה, הם ושלום, יש שם גם כן התלבשות התורה, אך שהוא קהלים וקבוצות גדול, פקחינת הסתרות:

ו. מה הכוונה שהתורה היא החיות של כל דבר, למה לא לומר באופן הפשוט כמו שאמר למעלה שהש"ת הוא החיות של כל דבר? ומה יוצא לנו למעשה מכך שמדויק שהתורה היא החיות של כל דבר?

כמוכן שלא נוכל לבאר עומק הענין במסגרת זו אשר אנו מנסים לבאר הדברים לעובדא למעשה. כי יש כזה עומק עצום אך כל הבריאה היא אותיות של התורה. אבל למעשה מה שיוצא, שכיון שהבריאה היא כולה צירופים של אותיות התורה, על כן באמת יכול כל אחד למצוא את ה' בכל דבר בעולם ובכל מעשה ומחשבה שלו.

זה בעצמו הצמצום של אור ה', שעל ידו יכול כל אחד למצוא את ה'. כי כשאומרים למצוא את ה' הכוונה למעשה, למצוא את הדעת של התורה שיש באותו הדבר שעושה או חושב. ואם לא מתחבר לאור של התורה רק מחפש את עצם אור ה' אינו ריבוי אור, כי אי אפשר לתפוס את עצמות חיות אלקותו ית'.

ובפשוט מובן הדבר שכל דבר שעושה יחשוב ראשיתו מה הרצון של ה' בתוך דבר זה, לפי ההלכה, אך להתנהג בזה. ואחר כך יחשוב מה הדעת של הצדיקים שעל דם לא תשכח תורה מישראל, אך הם מסתכלים על המציאות הוה, באיזה עיניים? ועל כך יש אין ספור דרכים ועצות של התורה, ובכל פעם צריך לתפוס איזה עצה או דעת לפי מה שיש בכוח שכלו לתפוס באותו רגע.

כי לנו יש מעות כאילו יש תורה, ויש עולם, ולכן לא תמיד התורה מתחברת למציאות של החיים, וזה החידוש שרבינו ז"ל זעק כאן, שהתורה היא היא החיות של כל דבר, וממילא כל פעם שאדם חושב על איזה רעיון ודיבור של צדיק שיכול להאיר לו את ה' באותו הדבר שעושה או חושב, הרי שהוא מתחבר לחיות הפנימי ממש של אותו הדבר, כי אין זה סתם רעיון יפה שיכול להתקשר לחיים, אלא הוא המציאות הפנימית של אותו הדבר.

הפסוקים שם מדברים מענין התגברות הגלות ושכחת התורה שיהיה בזמן הגלות, ושם מובא הפסוק 'כי לא תשכח מפי זרעו, שרק על ידי זרעו של יוחאי לא תשכח תורה מישראל, והיינו מי שיחפש אצל הרשבי"ו הצדיקים שהלכו לאורו. ומתוך קשר התורה מובן שזה סוד מרדכי הצדיק שהולך לחצר בית הנשים, כי רק הוא יכול להוכיח כל אחד ואחד, והוא מה שמואב בתחילת המאמר שיש צדיק אחד שמושל על כולם באתכסיא, כלומר שיש בידו הכח לעורר את העולם לחפש, שידעו שיש דבר שנסתר מהם.

שזהו כל תמצית תורת הוזה"ק, לחסור מתחילה את ההסתרה הראשונה, שידעו שיש בכלל איזה דבר שצריך לחפש, ומי שיחפש יותר יוכל לבטל גם ההסתרה הראשונה שימצא בפועל את ה'.

זה מה שרמזו לנו בפסוק זה שרבינו ז"ל מוכיח, שבביל לכוון אותו להבין שצדיקים את הצדיקים שרק הם הפתרון למה שנאמר בפסוק ואנכי הסתר אסתיר' כמוכח שם במהשך הפסוק 'כי לא תשכח מפי זרעו'.

אבל פאמת אפילו בקל בהסתרות, ואפילו בהסתרה שפתוף הסתרה, בודאי גם שם מלבש השם יתברך. פי בודאי אין שום דבר שלא יהיה בו חיות השם יתברך, פי בלעדי חיותו לא היה לו קיים קלל. ועל - פן בודאי בקל הדברים, ובכל המעשים, ובכל המחשבות, מלבש שם השם יתברך פביכול. ואפילו אם, הם ושלום, עושין דבר עברה, שהיא שלא פריצו השם יתברך, עם כל זה בודאי יש שם חיות השם יתברך, אך שהוא פהלים ובצמצום גדול.

ד. מה הכוונה 'מלוכב שם הש"ת', האם הכוונה במילים אחרות 'הש"ת נמצא בכל מקום'?

כמוכן שהוא ענין עמוק, אבל בפשוט יש בזה חיזוק עצום, כי כשאומרים לאדם שהש"ת נמצא בכל מקום, זה בדיוק הריבוי אור שמתמדת זה אינו רואה את ה'. כיון שלא מתחבר לו בדתו אך ייתכן שה' נמצא כאן, שהרי הוא רואה היפך אלקות.

הצמצום לאור ה', הוא ההבנה הוה בעצמה שמבין את ההגדרה הוה, שהש"ת 'מלוכב' כאן. ומשמעות הענין, שכביכול הש"ת מתלבש בפנים בתוך הדבר הנשמי הוה, כמו אדם שמתחפש ומתלבש במלבוש שכלל אינו מוכיר אותו. כך הש"ת מתלבש בתוך הדבר שהאדם רואה, ולכן גם לא רואים אותו, אבל בודאי הוא בפנים. וכשאדם תופס את ההגדרה הוה של 'מלוכב', או מתעורר אצלו חופש לגלות איזה ניצוץ אלוהי, לאו דווקא את כל האור של הש"ת שזה לא שייך מחמת ריבוי אור, אלא לאש לאבן, לפי עסקו בתורה, הוא מקלף עוד לבוש ועוד לבוש, ומתגלה לו עוד הבנה קטנה, ועוד אמונה קטנה וכו', הכל במידה ובצמצום לפי מה שיכול להשיג את ה' במקומו.

ה. מה הכוונה בכל 'הדברים', כל 'המעשים', כל 'המחשבות'?

'דברים': אלו הדברים שהוא רואה לנגד עיניו, עצים, אבנים, שמים וארץ וכו' וכו', שצריך להתרגל לחפש שם את הבורא, לראות גדולתו ולזכור מי ברא אלה, שכל מחשבה בזה הוא מתקן את הדבר הוה שמסתכל עליו,

לקראת סיום המחזור

עומד לחופיע

קובץ "עמודי אור"

אשר יכל ברוח את החזון תפלא
שהופיע מלפני זה במשך השנים,
מסודר ומחולק לפי סדר והגמול והזמון

ללמוד, להבין, להתחבר.

